

ΚΕΦΑΛ Ε'.

Α Δ Δ Α Γ Η Γ Ν Ω Μ Η Σ

Ο Μάνλικκος ἔμεινε κλινήρης ἐπὶ πολλὰς ἑβδομάδας καὶ βαθμηδόν, πλὴν ἀργά, αἱ πληγαὶ τοῦ ἐθεραπεύοντο. Ἡ Βαρβάρα, ἐπιθυμοῦσα νὰ διασκεδάσῃ τοὺς θλιβεροὺς διολογισμοὺς τοῦ πατρὸς τῆς, συχνὰ ἀνεγίνωσκεν εἰς αὐτὸν ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Ἰωάννου. Πολλάκις δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ πατρὸς προσηλοῦντο ἐπὶ τῆς ἀναγνωσκούσης θυγατρὸς του, καὶ βλέπων τὴν ὠχρότητα καὶ τὴν θλίψιν τοῦ πρώην ζωηροῦ καὶ εὐθύμου τέκνου του λογισμότης τὸν ἐτυράννει ὅτι αὐτὸς ἦτο τοῦτου ὁ αἴτιος. Συχνὰ ἐλάμβανε τὴν χεῖρά τῆς καὶ ἔσφιγγεν αὐτὴν τρυφερῶς, ὡς καὶ αὐτὴ ἡ Βαρβάρα συχνὰ ἐλυπεῖτο, οὐχὶ τόσο διὰ τὸν ἀτυχῆ τῆς μετὰ τοῦ Ἰωάννου ἔρωτα, ὅσον διότι ἡμάρτησεν εἰς τὸν πατέρα τῆς, χαρεῖσα ὅτι τὸ πάθημά του ἐγένετο αἰτία νὰ ἐμποδισθῇ ὁ μισητὸς δι' αὐτὴν μετὰ τοῦ Πέτρου γάμος τῆς. Κάποτε μάλιστα ἀνεστέναζεν ἐκ τοῦ βάθους τῆς καρδίας τῆς, διότι λογισμὸς ἀνέβαινεν εἰς τὸν νοῦν τῆς, ὅτι διὰ τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς τῆς, τὸν ὁποῖον ἐντούτοις πολὺ ἠγάπα, ἠδύνατο νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ ἀνθρωπον, τὸν ὁποῖον δὲν ἠδύνατο ν' ἀγαπήσῃ. Διὰ νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ τὸν κακὸν αὐτὸν λογισμὸν, ἀφιέρωσε ὅλας αὐτῆς τὰς φροντίδας καὶ ὅλην αὐτῆς τὴν συμπάθειαν εἰς τὸν πάσχοντα, εἰς ὃν ἡ δραστηριότης τῆς ἐφαίνετο ἰαματικὴ. Ὡς ἐκ τούτου καὶ ἡ Αἰκατερίνη, ἡ πιστὴ τοῦ πάσχοντος σύζυγος καὶ φιλόστοργος τῆς Βαρβάρας μήτηρ, ἡσθάνετο τὴν στοργὴν αὐτῆς μεγεθυνομένην ὅσον ἔβλεπε τοὺς δεσμοὺς τῆς ἀγάπης, τοὺς συσφίγγοντας τὸ τέκνον μετὰ τοῦ πατρὸς. Ἡ ἄκρα εἰρήνη ἠῤῥξανε τὴν ἡδονὴν τοῦ Μανλίκκου. Ἐνίοτε ἠρώτα μετ' ἀνησυχίας περὶ τῶν ὑποθέσεων τοῦ οἴκου καὶ τῆς καλλιέργειας τῶν ἀγρῶν, τὰς ὁποίας ὡς ἐκ τῆς ἀσθενείας του δὲν ἠδύνατο νὰ διευθύνῃ, καὶ τότε ἀπὸ τὰ χεῖλη τῆς μητρὸς, τὰ ὁποῖα ἦσαν εὐγλωττα εἰς ἐπαίνους, ἤκουε μετὰ πόσης προθυμίας καὶ ἰκανότητος ὁ Ἰωάννης ἐπετήρει τὰ πάντα, ἐνασχολούμενος εἰς τὰς ὑποθέσεις των ἀπὸ τῆς αὐγῆς μέχρι τῆς νυκτὸς, ὥστε καὶ

αὐτοὶ οἰγείτονες ἐθαύμαζον τὴν ἐπιτηδειότητα καὶ τὴν ἐμπειρίαν τοῦ νεανίου. Ὁ ἀσθενὴς ἀκούων ταῦτα ἔμεινε κατευχαριστημένος μετὸν Ἰωάννην, ἀλλ' ἡ λάμψις ἣτις κατελάμβανε τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς κόρης ἦτο ἀπερίγραπτος.

Μόνος ὁ Πέτρος, ὁ μέλλων γαμβρὸς, ἐτάρασσε τὴν ἡσυχίαν τῆς ἠνωμένης οἰκογενείας. Ἐν πρώτοις πολὺ συνεκινήθη ἀπὸ τὸ δυστύχημα τοῦ πενθεροῦ του καὶ ὤμωσε νὰ καταστρέψῃ τὸν διοικητὴν, ὅστις ἦτο ὄλου τοῦ κακοῦ ὁ αἴτιος. Ἀλλὰ βαθμηδόν ἐγένετο ἀδιάφορος ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο, καὶ ἤδη ἤρχισε πικρῶς νὰ παραπονῆται ὅτι ἡ εὐτυχία του ἀνεβλήθη ἐπ' ἀόριστον. Τέλος ἐπρότεινε νὰ εὐλογηθῇ ὁ γάμος του παρὰ τὴν κλινὴν τοῦ ἀσθενοῦς, λέγων ὅτι τότε θὰ εἶχεν ὅλα τὰ δικαιώματα νὰ ἐπιτηρῇ τοὺς ἐργάτας καὶ ὅλας τὰς ὑποθέσεις γενικῶς. Προσέτι ἔλεγεν ὅτι διὰ τῆς πράξεως ταύτης δὲν θὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ γίνωσι μεγάλα ἐξόδα, ἐνῶ ἂν ὁ γάμος ἀνεβάλλετο ἐπὶ πολὺ ἀκόμη θὰ χρεῖασθῶσι μεγάλαι δαπάναι.

Ἀκούων ὁ Μάνλικκος τὰς προτάσεις ταύτας οὐδὲ συλλαβὴν ἐπρόφερον ἀλλ' ἐβυθίζετο εἰς σπουδαίας καὶ βαθεῖας σκέψεις. Τέλος, ὅτε ὁ Πέτρος παρετήρησε τὴν αὐξοῦσαν εὐχαρίστησιν τῆς μητρὸς καὶ τῆς θυγατρὸς, βλεπουσῶν τὰς ἀόκνους τοῦ Ἰωάννου προσπάθειας, ἤρπαζε ἀποτόμως τὸ τουφεκίον του καὶ περιεπλανᾶτο ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τοὺς ἀγρούς.

Γείτονες καὶ φίλοι ἐκ μακρυνῶν μερῶν, ἤρχοντο καὶ ἔβλεπον τὸν ἀσθενῆ. Ὁ πάδρε (πατὴρ) Γρήσελμος, μετὸν ἀγιασμόν του καὶ μετὸν ἀγιαστοῦραν του, δὲν ἔλειπε νὰ τὸν ἐπισκέπτηται. Τῷ ὠμίλει δὲ πάντοτε περὶ τῶν αἰρετικῶν, τῶν κατηραμένων αἰρετικῶν, οἱ ὁποῖοι κρυφίως ἐπληθύνοντο εἰς τὸν τόπον καὶ ἐνεκὸν τοῦ ὁποίου οὔτε λειτουργίας πολλὰς, ὡς πρῶτα, τώρα τῷ ἐπήλθωνον, οὔτε τυχηρὰ εἶχε πλέον πολλά. Λέγων δὲ ταῦτα, τόσο ἐθύμωνεν, ὥστε ἐσηκώνετο βηματίζεν ἐντὸς τοῦ δωματίου, φωνάζων συγχρόνως δυνατὰ, καὶ ὅλως ἐλησμόνει τὸν σκοπὸν τῆς

επισκέφειός του και τοῦ ἀσθενοῦς τὴν κατάστασιν.

Ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐπισκεπτομένων τὸν Μάνλικκον ἦτο καὶ ὁ Γερογεώργιος, ἐρχόμενος ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ ἴδῃ τὸν φίλον του. Ὁ ἀσθενὴς εἶχε δώσει διαταγὴν ὅτι ὅταν ἔβλεπον τὸν Γεώργιον νὰ τὸν ἀφίνωσι μόνον μετ' αὐτοῦ διὰ νὰ συνομιλῶσιν ἐλευθέρως. Ἔστρεφε δὲ ὁ Μάνλικκος πάντοτε τὴν ὀμιλίαν περὶ χρημάτων καὶ κτημάτων, καίτοι ἐγίνωσκεν ὅτι ὁ Γερογεώργιος πάντοτε ἔλεγεν ὅτι «ὁ πλοῦτος εἶναι ἀπάτη καὶ ὅσοι κυριεύονται ἀπὸ ἐπιθυμίαν πλουτισμοῦ, αὐτοὶ πίπτουσιν εἰς παγίδας καὶ εἰς πειρασμοὺς διαβόλου.»

— Εἰπέ μοι, Μάνλικκε, ἐν συνειδήσει, τῷ εἶπε κατὰ τινὰ τῶν ἐπισκέψεών του, μολονότι ἔχεις τίσα χρήματα καὶ τόσα κτήματα, εἶσαι καθ' ὅλα εὐχαριστημένος; Δὲν σὲ λείπει καὶ κάτι, ἢ ἐλλείψεις τοῦ ὁποίου σὲ ἀνησυχεῖ; Ὅταν ἀκούης τὸν φοβερὸν τοῦ κεραυνοῦ κρότον δὲν αἰσθάνεσαι ἐνδόμυχόν τινα φόβον μὴ πάθωσιν οἱ ἀγροὶ σου ἢ τὰ πράγματά σου; ὅταν βλέπῃς φοβερῶς μαινομένην τὴν καταιγίδα δὲν τρομάζεις; Ἡ μήπως νομίζεις ὅτι ὁ πλοῦτος δὲν εἶναι δροπέτης; καὶ οὐ μόνον δραπετής, ἀλλὰ καὶ προδότης, διότι αὐτὸς ἐκέντησε τὸν φθόνον τοῦ διοικητοῦ καὶ σὲ ἔρριψεν εἰς τὴν κλίνην ταύτην τῶν βασιάνων. Τὸ σῶμα θέλει τροφήν διὰ νὰ τραφῇ καὶ ἐνδύματα διὰ νὰ ἐνδυθῇ· ὅταν ἔχωμεν αὐτὰ ἄς μένωμεν εὐχαριστημένοι.

Τοιαῦται ὀμιλίαι ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ προξενῶσιν ἐντύπωσιν εἰς τὸν πρῶτον Μάνλικκον, εἰς τὸν αἶκον τοῦ ὁποίου ἐπὶ τέλους ἤρχισαν νὰ συναθροίζωνται, μάλιστα τὴν νύκτα, πολλοὶ φίλοι τῆς ἀληθείας, καὶ νὰ διέρχωνται τὴν ὥραν ὀμιλοῦντες περὶ θείων, καὶ ἐρμηνεύοντες τὰς Γραφάς. Ὁ Πέτρος ἀπεσύρετο καὶ ἐκοιμήσατο εἰς τὸ δωμάτιόν του. Ἡ Αἰκατερίνη ὁμῶς ἢ Βαρβάρα καὶ ὁ Ἰωάννης, καίτοι κατὰ κόπος ἀπὸ τὰς ἐργασίας τῆς ἡμέρας, ἦσαν τακτικοὶ καὶ προσεκτικώτατοι ἀκροαταί.

ΚΕΦΑΛ. ΣΤ'.

ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΙΣ

— Τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ Μάνλικκος, θεραπευθεὶς ἀπὸ τὰς πληγὰς του, ἠδυνήθη, συνοδευόμενος ἀπὸ τῆς οἰκογενείας του, νὰ ἐξέλθῃ

τῆς οἰκίας, ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ ἐκτεταμένου κτήματος εἶχον ἑορτήν. Οὐδέποτε ὁ ἀὴρ ἐφάνη εἰς αὐτὸν τόσον ζωηφόρος, οὐδέποτε ἡ θέα τῆς κτίσεως τῷ ἐδείχθη ἔχουσα τόσα θέλγητρα. Εἰς τὰς ἀποθήκας, εἰς τοὺς σταύλους, εἰς τοὺς ἀγροὺς, εἰς τὰς βοσκὰς, ὅπου καὶ ἂν ἔστρεφε τὸ βλέμμα ὅλα ἦσαν εἰς καλὴν κατάστασιν καὶ ἐν τάξει. Δὲν ἠδύνατο λοιπὸν νὰ μὴ ἐπιδοκιμάζῃ καὶ νὰ μὴ δεικνύῃ τὴν εὐαρέσκειάν του διὰ τὴν ἀγρυπνον καὶ πιστὴν τοῦ Ἰωάννου φρονίδα, ὅστις ἀκούων τοὺς τόσον ἀρμόζοντας εἰς αὐτὸν ἐπαίνους ἠρυθρία καὶ ἔκυπτεν εἰς τὴν γῆν τὸ πρόσωπον. Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας κατὰ συνέχειαν τότε ὁ Μάνλικκος ἤρχισε νὰ ἀσχολῆται ὅπως ἐξετάζῃ λεπτομερῶς τὸ κτήμα του, λαμβάνων σημεῖωσιν ἀκριβῆ πάντων τῶν εἰς αὐτὸν ἐνηκόντων πραγμάτων, ἀριθμῶν τὰς ἀποθήκας, βλέπων λογαριασμοὺς, καὶ, ἐνὶ λόγῳ, κάμων ὅλας τὰς προετοιμασίας τὰς δυναμένας νὰ δείξωσιν εἰς τοὺς ἄλλους, ὅτι σκοπὸν εἶχε νὰ παραδώσῃ τὸ κτήμα ὀλοκλήρον μὲ ἀγροὺς καὶ γεωργικὰ ἐργαλεῖα, τὰ πάντα ἐν ἀρίστη καταστάσει εἰς χεῖρας ἀγοραστοῦ.

Θελκτικὴν τινα πρῶϊαν, ἀφοῦ ἦλθον τινὲς γεωργοὶ, τοὺς ὁποίους περιέμενε καὶ μετὰ πολλῆς χαρᾶς ἐδέχθη, ὁ Μάνλικκος συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς οἰκογενείας του καὶ ὄλων τῶν κατοίκων τοῦ κτήματός του, ὡς καὶ ὑπὸ τῶν φίλων του, πάντων ἐνδεδυμένων τῆς ἑορτῆς των τὰ φορέματα, ἐξῆλθε τῆς οἰκίας του, ἦν ἐνεπιστεύθη εἰς τοὺς φύλακας τοῦ χωρίου, καὶ μὲ βῆμα στερεὸν καὶ τακτικὸν διηυθύνθη πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἦτο ἡ ἐκκλησία.

— Δόξα τῷ Θεῷ! ἔκραξε μὲ τὴν βροντώδη του φωνὴν ὁ ἱερεὺς, ἰδὼν τὴν πολυπληθῆ συνοδείαν πλησιάσασαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔλθετε, εὐλογημένοι, ἔλθετε!

— Δόξα τῷ Θεῷ, ἀνταπεκρίθη ὁ Πέτρος, ἐξάλλος ἀπὸ τὴν χαρὰν του, βαδίζων κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν θύραν τῆς ἐκκλησίας. Πλὴν ἡ συνοδεία πᾶσα, ἀκολουθοῦσα τὰ βήματα τοῦ Μανλικκου, ἀφοῦ μόνον τὰς κεφαλὰς ἐκυψαν πρὸς ἐνδειξιν σεβασμοῦ, ἐξηκολοῦθησαν τὴν ὁδὸν των, ἀφίσαντες τὸν ἀμυχανοῦντα Πέτρον ἰστάμενον ἐνώπιον τοῦ ἱερέως, ὅστις ἤρχισε μεγαλοφώνως νὰ καταρᾶται τοὺς αἵρετικούς. Ὁ Μάνλικκος ἐν τούτοις νεύσας προσεκάλεσε καὶ τὸν Πέτρον νὰ ἔλθῃ μετ' αὐτοῦ, ὅστις καὶ ὑπήκουσεν. Οὕτως ὅλοι ὁμοῦ ἐπροχώρουν διὰ μέσου τῶν ὁρέων, ἕως οὗ ἐ-

φθασαν εἰς ὑψηλὸν τινα καὶ ἀπόκρημον βράχον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦτο κτισμένον ὄχυρόν φρούριον, ἔχον τείχη ὑψηλὰ καὶ πύργους, καὶ τάφρους, καὶ προμαχώνας. Τὸ φρούριον τοῦτο ἦτο τὸ τῆς Βερφένης, καὶ ἡ ἔδρα τοῦ διοικητοῦ Βορώνου Μοζτέλου. Ἡ συνοδεία σχηματίσασα μακρὰν γραμμὴν ἀνήλθε τὴν ἀτραπὸν, τὴν φέρουσαν πρὸς τὸ φρούριον. Ἀναβάντες ἐφθασαν εἰς τὴν πύλην, εἶπον τὰ δνόματά των καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἀφίξεώς των καὶ διεβεβαίωσαν ὅτι ἦσαν ἄσπλοι. Τότε ξυλίνῃ τις γέφυρα κατεβιάσθη καὶ τοῖς ἐπετράπη ἡ εἴσοδος.

Ἐντὸς τῆς ἐκτεταμένης αἰθούσης τοῦ δικαστηρίου ἐπὶ θρόνου καὶ ὑπὸ καταπέτασμα ὁ ἰσχυρὸς βαρῶνος ἐκάθητο σοβαρὸς, ἔχων πλησίον του δύο γραμματεῖς, οἵτινες μὴ ἔχοντες ἐργασίαν τινα ἐνησχολοῦντο εἰς τὸ νὰ ξύωσι τοὺς καλάμους των ἐντέχνως. Μετὰ τοὺς συνήθεις χαιρετισμοὺς καὶ ἐνδείξεις σεβασμοῦ ὁ Μάνλικκος προχωρήσας πλησίον τοῦ διοικητοῦ ἐζήτησε νὰ τῷ δοθῇ ἀκρόασις.

— Πόθεν παρακινούμενος ἦλθες ἐδῶ σήμερον, ἡμέραν καθ' ἣν δὲν γίνονται δίκαι; εἶπεν ὁ διοικητής. Καίτοι μὲ εἰδοποίησαν περὶ τῆς ἐλεύσεώς σου, εἰσέτι ἀγνοῶ τὸν σκοπὸν αὐτῆς. Εἰξέσω ὅτι ἦσο ἐπὶ καιρὸν τινα ἀσθενής. Ἴσως ἢ σκέψις τοῦ θανάτου σ' ἐκίνησε νὰ κάμῃς τὴν διαθήκην σου; Ἀλλὰ πάλιν διατί τόσοι μαζή σου;

— Παρ' ὀλίγον ἐμάντευσε τὸν ἀληθῆ σκοπὸν τῆς ἐλεύσεώς μου, Βαρῶνε. Πρὸκειται περὶ διαθήκης, οὐχὶ ὁμῶς τῆς ἰδικῆς μου, ἀλλὰ τῆς τοῦ ἀποθανόντος συγγενοῦς μου, Ἀνδρέου Πομμέρα.

— Ἐκείνου ὅστις σοὶ ἀφῆκε τὸ ὠραιότατόν σου κτήμα μὲ ὅλα του τὰ προσαρτήματα;

— Ἀκριβῶς, ἀπήντησεν ὁ Μάνλικκος, καὶ τώρα παρουσιάζομαι ἐνώπιον τῆς ἐξοχότητός σου διὰ νὰ τὸ παραχωρήσω, ἐνώπιον πάντων τῶν ἐξιοτίμων τούτων μαρτύρων.

— Πῶς! Ἄρα καταλαμβάνω ὀρθῶς τὸ νόημά σου;

— Μάλιστα, ἀλλ' ἐπίτρεψόν μοι νὰ ἐξηγηθῶ πρῶτον.

Αἱ λέξεις αὗται ἐπροξένησαν πολλὴν ἀπορίαν εἰς ὄλους τοὺς παρευρισκομένους· καὶ αὐτοὶ οἱ συγγενεῖς ἠπόρουσαν. Ἀλλ' ὁ Μάνλικκος ἠσυχῶς ἐξηκολούθησε λέγων:

— Ἡ ἐξοχότης σου βεβαίως ἐνθυμεῖται ὅ-

τι ὅτε ἤμην πολὺ μικρὸς οἱ γονεῖς μου ἀπέθανον, ἀφίσαντες εἰς ἐμὲ μίαν χωρικὴν οἰκίαν εἰς τὸ χωρίον καὶ μικρὸν τινα ἀγρὸν διὰ νὰ ζῶ. Ἡμῖν ὄρφανὸν ἐνδεκα ἐτῶν ἡλικίας ὅτε ὁ πλοῦσιος συγγενὴς μου Ἀνδρέας Πομμέρας μ' ἐπῆρεν εἰς τὴν οἰκίαν του. Μ' ἔλαβε διὰ νὰ μ' ἔχη εἰς τὴν θέσιν ἐνὸς ἀναξίου νεανίου, τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ του, ὅστις ἀφοῦ ἐπότισε πᾶσαν πικρίαν τὸν πατέρα του, ἐπὶ τέλους ἐγεινεν ἄφροντος χωρὶς κανὲν σημεῖον ποῦ μετέβη. Ὁ πατήρ του τὸν ἐζήτησεν εἰς διαφόρους τόπους, ἀλλ' οὐδέποτε ἠδυνήθη νὰ μάθῃ περὶ αὐτοῦ. Ἡ ὑπόψια τοῦ γέροντος Πομμέρου, ὅτι ὁ υἱὸς του ἴσως δὲν ἐξῆ πλέον μετ' οὐ πολὺ μετεβλήθη εἰς βεβαιότητα, ὅτε λοχαγὸς τις τοῦ αὐτοκρατορικοῦ στρατοῦ ἐλθὼν εἶπεν εἰς αὐτὸν ὅτι εἶχε γνωρίσει τὸν υἱὸν του, ὅστις κατεγράφη στρατιώτης καὶ ὅστις μετὰ τινὰς ἐβδομάδας ἀπέθανεν εἰς ἐν νοσοκομεῖον τῆς Βιέννης. Ὁ συγγενὴς μου τότε ἐκληροδότησε τὸ κτήμα του εἰς ἐμέ. Πρὸ δώδεκα ἐτῶν, περὶ τὸ ἐσπέρας ἡμέρας θουελλώδους τοῦ φθινοπώρου, ἀνθρωπὸς τις πενιχρὰ ἐνδεδυμένος, ἔχων μετ' ἑαυτοῦ παιδίον, τρέμον ἀπὸ τὸ φύχος καὶ ἀπὸ τὴν πείναν, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν μου καὶ ἐζήτησε νὰ καταλύσῃ, τὸ ὁποῖον μετὰ πάσης εὐχαριστήσεως τῷ παρεχωρήθη. Τὰ δυστυχῆ πλάσματα, ἀφοῦ μετὰ πολλῆς προθυμίας ἔφαγον τὴν προσφερθεῖσαν αὐτοῖς τροφήν καὶ ἐπιον τὸν ὀλίγονδοθέντα οἶνον, ἀπεσύρθησαν εἰς τὸ ἵτοιμασθὲν δι' αὐτοὺς δωμάτιον, ὅπου καταβεβλημένοι ὑπὸ τοῦ κόπου, παρεδόθησαν εἰς βαθύτατον ὕπνον. Περὶ τὸ μεσονύκτιον ἀφύπνισθη ἀπὸ κραυγᾶς ἀγωνίας. Ἀναπηδήσας τῆς κλίνης μου ἔτρεξα εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον, ὅπου ἦσαν οἱ ξένοι καὶ ἐκεῖ εὔρον τὸ μὲν παιδίον εἰσέτι βαθέως κοιμώμενον, τὸν δὲ πατέρα παλαιόντα μετὰ τοῦ θανάτου. Κατὰ τὴν τελευταίαν του ἀναπνοὴν μὲ καθικέτευσε νὰ λάβω ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν μου τὸ παιδίον του, τοῦ ὁποίου τὸ βαπτιστικὸν εἶχε μετ' ἑαυτοῦ· πρὶν δὲ δυνηθῶμεν νὰ φέρωμεν ἱατρὸν ἢ ψυχὴν του ἀπέπτη ἀπὸ τοῦ ἀσθενοῦς του σώματος. Ὁ ξένος, ὡς ἀπὸ τὸ διαβατήριόν του καὶ ἀπὸ τὸ ἐγγράφον τοῦ γάμου του ἀνεκάλυψα, οὐδεὶς ἄλλος ἦτο ἢ ὁ φυγὰς υἱὸς τοῦ γέροντος Πομμέρα, τὸ δὲ παιδίον, ὁ υἱὸς του, εἶναι αὐτὸς οὗτος ὁ χωλὸς Πέτρος, ὅστις ἴσταται ἐνώπιον τῆς ἐξοχότητός σου, καὶ τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα εἶναι οὐχὶ Δοιχέλης, ὅπως

έως τώρα ενομιζέτο, αλλά Πομπέρας.

Ἄφου οἱ παρευρισκόμενοι συνηλθον ὀλίγον ἐκ τῆς ἐκπλήξεως, ἤτις τοὺς προσέβαλεν, ὁ Μάνλικκος ἐπανελάβε τὸν μίτον τῆς διηγήσεώς του καὶ ἐξηκολούθησεν οὕτω :

— Εὐσυνειδήτως ἐξετέλεσα τὸ χρέος, τὸ ὁποῖον ἀνέλαβον. Μετεχειρίσθην τὸ παιδίον ὡς ἴδιόν μου τέκνον, ἐπιτρέπων εἰς αὐτὸ νὰ ἐκλέξῃ τὸ ἐπάγγελμα εἰς ὃ μᾶλλον ἔκλινε, φωνῇ μυστηριώδους ἐντούτοις ἀδιακόπως μὲ ἤλεγχεν ὅτι δὲν ἐκράτου πλεόν τὸ κτήμα δικαίως, καὶ ὅτι τοῦτο κυρίως ἀνῆκεν εἰς τὸν ἐγγονὸν τοῦ εὐεργέτου μου. Ἐξωμολογήθην τὴν στενοχωρίαν μου εἰς τὸν Παπα-Γρίνσελμον καὶ ἐκεῖνος μοὶ ἔδωκεν ἄφεσιν. Ἐδῶκα πολλάκις, καὶ οὐκ ὀλίγα, εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἔδωκα εἰς τοὺς πτωχοὺς, ὅπως καθησυχάσω τὸν ἔλεγχον τῆς συνειδήσεώς μου, ἀλλὰ μάτην ἐκοπίων, διότι ἡ καρδία μου ἐντὸς μου δὲν ἠσύχαζεν. Ὅπως ἀποκτήσω τὴν εἰρήνην τῆς συνειδήσεώς μου ἀπεφάσισα νὰ δώσω εἰς τὸν Πέτρον τὴν θυγατέρα μου καὶ τὸ κτήμα ὡς προῖκα, καὶ ἐπλησίαζεν ἡ στιγμή καθ' ἣν ἐμελλον νὰ θυσιάσω τὴν πτωχὴν μου κόρην Βαρβάραν εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἰδιοτελείας μου, ἀλλὰ δόξα τῷ Θεῷ ἡ πτώσις μου ἐκ τῆς σχεδίας ἐντὸς τοῦ Σάλζα ἔσωσε τὴν ψυχὴν μου ἀπὸ φοβερωτέραν ἄβυσσον. Ἐνώπιόν σου λοιπὸν, κύριέ μου βαρῶνε, καὶ ἐνώπιον τούτων τῶν μαρτύρων, παραχωρῶ εἰς τὸν Πέτρον Πομπέραν πᾶν δικαίωμα ἐπὶ τοῦ πατρικοῦ τοῦ κτήματος. Τότε, ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν ἐκπεπληγμένον Πέτρον, εἶπεν : Οὐδέποτε ἔμεινον ἀμέριμνος, ἐξάδελφε Πέτρε, ὡς καὶ σὺ ὁ ἴδιος γινώσκεις, πλὴν ὅ,τι καὶ ἂν ἀπέκτησα ἀφότου τὸ κτήμα ἤλθεν εἰς τὴν κατοχὴν μου θὰ τὸ εὖρως ἀκριβῶς πεφυλαγμένον μέχρι λεπτοῦ. Χαίρου τὸ κτήμα σου ἐν εἰρήνῃ ! Αἰκατερίνη, σύζυγέ μου ἀγαπητῆ, βεβαίως δὲν θὰ λυπηθῆς ἀλλάζουσα τὴν ἐν τῷ κτήματι κατοικίαν μὲ τὴν χωρικὴν μας οἰκίαν, ἀφου ὁ σύζυγός σου διὰ τούτου ἀπαλάττει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπὸ μέγαν καὶ βέβαιον κίνδυνον. Καὶ σὺ, καλὴ μου Βαρβάρη, δύνασαι νὰ μὴ χαρῆς τώρα, ὅτε εἶσαι ἐλευθέρη νὰ ἐκλέξῃς τὸν ἀγαπητὸν τῆς καρδίας σου ; Ἦδη εἴμεθα πτωχοί, ἀλλὰ τίποτε δὲν θὰ μᾶς λείψῃ. Μίαν λέξιν ἀκόμη, Πέτρε : θερμῶς σοὶ συσταίνω ὅλα τὰ ζῶα, τὰ ἐν τῷ κτήματι, ἀπὸ τοῦ ἰσχυροῦ ταύρου μέχρι τοῦ ἀδυνατέου πνηθοῦ. Μὴ κόπτης ἀνευ ἀνάγκης τὰ

ὕψηλά καὶ ὠρεῖα δένδρα τοῦ δάσους, ἀλλὰ προσπάθει νὰ κρατῆς ἀνθηροὺς τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰς βοσκὰς. Θερμῶς σὲ παρακαλῶ καὶ διὰ τοὺς ὑπηρέτας : ἔσο αὐτῶν προστάτης : εἶναι πιστοὶ καὶ τίμιοι νέοι, νέοι φιλόπονοι καὶ καλοὶ. Πρὸ πάντων ὁμως φρόντισε περὶ τοῦ ἀξίου Ἰωάννου : εἰς αὐτὸν ἀνάθεσε τὴν ἐπιστάσιαν τοῦ κτήματος : εἶναι ἄλλος Ἰωσήφ, εἰς οὗ τὰς χεῖρας ὅλα εὐλογοῦνται καὶ πολυπλασάζονται. Ἀποταθεὶς δὲ καὶ πρὸς τοὺς θαυμάζοντας ὑπηρέτας εἶπε. Τώρα, τέκνα μου, ἀποχωρίζομεθα, δότε μοι τὰς δεξιὰς σας εἰς σημεῖον ἀποχαιρετισμοῦ, καὶ ἀκολουθῶς προσφέρετε αὐτάς εἰς τὸν νέον σας κύριον ὡς ἀρραβῶνα τιμότητος καὶ ἀγάπης.

Νέοι καὶ προβεβηκότες, μετὰ στεναγμῶν ὑπήκουσαν εἰς τὸν ἀγαπητὸν τῶν κύριον. Ὅτε ὁμως ἤλθεν ἡ σειρὰ τοῦ Ἰωάννου, οὗτος ἠρνήθη νὰ ὑπακούσῃ : ἀλλὰ στραφεὶς πρὸς αὐτὸν μετ' ἀπεφάσεως εἶπεν :

— Ἐγὼ οὐδέποτε θὰ πράξω τοῦτο. Ἐγὼ θὰ ἐξακολουθῶ νὰ ἦμαι ὑπηρέτης ἰδικός σου, Μάνλικκε.

— Ἰωάννη ! εἶπεν ὁ Μάνλικκος, τοῦτο δὲν δύναται νὰ γίνῃ. Ἐγὼ δὲν εἰσεύρω ἂν θὰ ἔχω ἄρτον διὰ τὴν οἰκογένειάν μου, καὶ θὰ διατηρῶ ὑπηρέτην εἰς τὴν καλύβην μου ;

— Ὅπου ὑπάρχει ἄρτος διὰ πέντε, ὑπάρχει καὶ δι' ἕξ, εἶπεν ὁ Ἰωάννης : ἐκτὸς τούτου ἐγὼ δὲν ζητῶ μισθόν, τοῦλάχιστον χρήματα.

Καὶ ταῦτα λέγων ἔρριψεν ἑταστικὸν βλέμμα πρὸς τὴν Βαρβάραν, ἣτις ἐννοήσασα τὸν στοχασμὸν του, ὄλη ἐκοκκίνισε.

— Μὴ ἀρνηθῆς, κύριε, ἐξηκολούθησεν εἶσαι ἀκόμη ἀδύνατος ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν καὶ δὲν θὰ ὑποφέρῃς τοὺς κόπους. Τέλος, ἄφες με νὰ τακτοποιήσω τὰς ὑποθέσεις σου καὶ διὰ τὰ περαιτέρω πάλιν συμφωνοῦμεν.

— Δός μοι τὴν χεῖρα σου, καλὴ μου Ἰωάννη, ἐφώνησεν ὁ Μάνλικκος, χύνων δάκρυα συγκινήσεως, δός μοι τὴν καὶ σὺ, ἀγνή μου Βαρβάρη. Λαβὼν δὲ τὰς χεῖρας ἀμφοτέρων καὶ ἐνώσας αὐτάς προσέθηκεν. Ἔστὲ ἐρασταὶ καὶ ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ κόσμου, ὡς μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης ὑπήρχετε εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας σας. Ἐνταῦθα σὰς ἀρραβωνίζω, διότι εἶσθαι ἄξιοι ὁ εἰς διὰ τὸν ἕτερον. Στραφεὶς δὲ πρὸς τοὺς μάρτυρας προσέθηκεν ἐπ' ἀληθείας φίλοι μου, ἤρχισα νὰ αἰσθάνωμαι τὴν τὴν ἐνδόμυχον ἀγσλλίασιν ἐξ ὧν ἐδῶ συνέβησαν ὅσην ὀλόκληρον τὸ κτήμα ἀδύνα-

τον νὰ ἀξίξῃ καὶ οἶαν οὐδέποτε ἐδοκίμασα.

Τότε ὁ διοικητῆς, προσκαλέσας τὸν ἄνθρωπον κατ' ἴδιαν, μίαν λέξιν ἐπεθύμουν νὰ σοὶ ἀποτεινῶ, Μάνλικκε, εἶπε ψιθυρίζων εἰς αὐτόν. Τί ἀπέγεινε τὸ ὁμολογὸν ἐκεῖνο τῶν τετρακοσίων φορινίων τὸ ὁποῖον μοὶ κρατεῖς ; Κατὰ τὰς ἐκτάκτους σου ταύτας περιστάσεις εἰς σὲ δὲν χρησιμεύει πλέον. Εἶσαι ἄνθρωπος φρόνιμος καὶ καταλαμβάνεις τὸ νόημά μου. Θέ μοι τὸ δώσης λοιπὸν ἀμέσως ;

Ὁ Μάνλικκος ὁμως, θαυμάζων διὰ τὴν αἴτησιν, ἀπήντησεν. Ἡ ἐξοχότης σου γινώσκει ὅτι τὰ χρήματα ἐκεῖνα προήλθον ἐκ τῶν προϊόντων τοῦ κτήματος, ὥστε τὸ γραμματίον ἀνείκει εἰς τὸν Πέτρον Πομπέραν τὸν νόμιμον ἰδιοκτήτην. Λοιπὸν εἰς ἐκεῖνον εὐρίσκεται, ἐγὼ δὲ εἰς τὸ ἐξῆς οὐδὲ ὅπως πλέον ἐνέχομαι εἰς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν.

Ὁ βαρόνος τότε κοκκίνισας ὑπὸ θυμοῦ ἀνέκραξε :

— Εἶσαι ἀμαθὴς ὡς παιδίον . . .

— Ναι, ἐξοχώτατε, διέκοφεν αὐτὸν ὁ Μάνλικκος, καὶ θὰ ἐξακολουθήσω νὰ ἦμαι ὡς παιδίον ἀδιότι τῶν τοιούτων εἶναι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.»

— Θὰ πληρώσης τὰ ἔξοδα τῆς τρελλῆς ταύτης ὑποθέσεως ; ἠρώτησε τότε ὁ διοικητῆς, ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Πέτρον, ὅστις, ὡς νὰ ἀπεσπάσθη ἀπὸ ὄνειρον, ἀνεπήδησε καὶ μετὰ ταπεινότητος ἀπήντησεν :

— Ὅπως θέλει ἡ ἐξοχότης σου.

Ὁ διοικητῆς τότε ψιθυρίζων τι μεταξὺ τῶν χειλέων του ἀπέλυσε ὅλους ἐκτὸς τοῦ Πέτρον, τὸν ὁποῖον ἐκραξεν ἐκ τῆς συνοδείας. Καίτοι δὲ ὁ Πέτρος ἐφοβεῖτο τὸν κακοποιὸν διοικητὴν, ὁμως ἐχάρη ἐλευθερωθεὶς ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ Μανλικκου, ὁ ὁποῖος, μολονότι τῷ ἔδωκε τόσον πλοῦσιον καὶ ἀνθηρὸν κτήμα, σκληρῶς ὁμως τῷ ἠρνήθη τὴν ὠραίαν θυγατέρα του. Μάλιστα ἠπόρει πῶς νὰ φερθῇ εἰς αὐτόν, νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ ἢ νὰ τὸν στενοχωρήσῃ.

Ἄλλ' ὁ Μάνλικκος ἀγαλλόμενος ἐβράδιζε πρὸς τὴν χωρικὴν του οἰκίαν. Καθ' ὁδὸν δὲ στραφεὶς πρὸς τὸν φίλον του Ἀντώνιον, ὅστις ἦτο παρὼν εἰς ὄλην τὴν προηγηθεῖσαν σκηνὴν, ἠρώτησεν ἂν ἐπεδοκίμαζε τὴν διαγωγὴν του. Ὁ Ἀντώνιος τότε μετὰ προθυμίας ἀπήντησεν :

— Ἐπραξας τὸ χρέος σου, Μάνλικκε, καὶ ἀφου πράξομεν πάντα ταῦτα χρεωστοῦ-

μεν νὰ ὁμολογῶμεν ἡμᾶς αὐτοὺς ὡς ἀχρεῖους δούλους.

Λυπηθεὶς ὡς ἐκ τοῦ αὐστηροῦ τούτου λόγου ὁ Μάνλικκος, τοῦ ὁποῖου αἱ εὐάρεστοι προαισθήσεις κάπως προσεβλήθησαν, ἔκλινε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὴν γῆν καὶ ἔμεινε σιωπῶν.

— Μὴ μὲ παρεξηγῆς, εἶπε τότε πρὸς αὐτόν ὁ Ἀντώνιος, θέλων νὰ τὸν παρηγορήσῃ, ἔκαμες μέγα βῆμα πρὸς τὴν εἰρήνην σου, παραχωρῶν οἰκειοθελῶς τὸ κτήμα τὸ ὁποῖον ἀδίκως ἐκράτεες. Ἄλλ' ἐὰν θέλῃς νὰ γίνῃς ἄξιος τοῦ Σωτῆρός μας πρέπει νὸ ἦσαι πάντοτε ἔτοιμος νὰ θυσιάσῃς δι' αὐτόν τὰ πάντα, κατάστασιν, γυναῖκα, τέκνα καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν. Εἶσαι ἱκανὸς διὰ ταῦτα ;

Ὁ Μάνλικκος, ἀτενίσας σοβαρῶς ὅλους ὅσοι τῷ ἦσαν προσφιλέστατοι, ἀπήντησε μετὰ γαλήνης.

— Δὲν θέλω νὰ πειράσω τὸν Κύριον, ὥστε δὲν ἀπαντῶ εἰς τὴν ἐρώτησίν σου. Γεννηθῆτω τὸ θέλημα αὐτοῦ. Ἄς ἦναι δεδοξασμένον τὸ ὄνομά του.

ΑΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Δ. ΛΙΒΙΓΚΣΤΟΝΟΣ.

Ἐν Λονδίῳ ἐξεδόθη « ἡ εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀφρικῆς περιήγησις ὀπὸ τοῦ 1866 » ἣν ὁ μακαρίτης Λίβινκστων, ἀπορῶν κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη χάρτου καὶ μελάνης, συνεπλήρωσε γράφων δι' ὑπομέλανος ὀποῦ δένδρων ἐπὶ τοῦ περισελίδου καὶ ἐκάστου διαλείμματος τῶν γραμμῶν παλαιῶν ἐφημερίδων. Τὰ ἐγγραφα ταῦτα φυλάσσονται ὡς τιμαλφῆ κειμήλια ἐν τῷ βρεττανικῷ μουσεῖῳ, ἐπὶ τινὰς δὲ δεκαετηρίδας θὰ ἀποτελέσωσιν ἀκένωτον γνώσεων πηγὴν εἰς γεωγράφους ἐθνολόγους καὶ φυσιοδίφας. Κατὰ τὴν ὀκταετῆ ἐν ταῖς ἐρήμοις τῆς Ἀφρικῆς διατριβὴν του ἔπασχε τὴν ὑγίαν ὁ Λίβινκστων ὅσας ἐμεινεν ἐγγὺς τῆς παραλίας, ἐν μέσῳ ἀπεράντων φυτειῶν, καθυγραυνομένων ὑπὸ τοῦ ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ πρῶτων πάλιν εἰς τὴν μεσόγειαν, ἠσθάνετο κανονικώτερον τοῦ αἵματος τὴν κυκλοφορίαν, ἐργάζετο μετὰ μείζονος προθυμίας, ἀπήλαυε δὲ γλυκυτάτου ὑπνου μετὰ πολὺρον μελέτην ἢ ὁδοιπορίαν. Προθέμενος νὰ ἀνακαλύψῃ τὴν κυρίαν πη-

γὴν τῆς ἐπαράτου ἀνθρωποκαπιλείας, ἥτις ἐξακολουθεῖ ἐρημοῦσα χώρας ἀσυγκρίτως πολυανθρωποτέρας διαφόρων βασιλείων τῆς Εὐρώπης, «τὰ πάντα, κατὰ τὸν Ἀπόστολον, ἐγένετο, ἵνα πάντας σώσῃ,» ὑπέμεινεν ὡς νέος Ἰώβ τὴν ἀχαριστίαν καὶ τὰς ὕβρεις τῶν ἀγρίων, ἄχρις οὗ τοσοῦτον ἐξεβίασε τὴν εὐλάβειαν καὶ ἀγάπην των, ὥστε πάντες ἔφερον ἀνὰ στόμα τὸν ἀγαθὸν λευκόχρουν ἱατρὸν» ὡς ἅγιον καὶ σωτῆρα ἐξ οὐρανοῦ καταβάντα. Ἀσπονδοὶ ἐχθροὶ τοῦ ὑπῆρξαν αὐτοὶ οἱ ἀνδραποδισταί, μιγάδες Ἀραβες καὶ Πορτογάλλοι, οἵτινες, περιφερόμενοι μετὰ θεραπείας ἐνόπλου, ἔρχονται εἰς τὰς χώρας τῶν δυστυχῶν, τοὺς ἐρεθίζουσιν εἰς πάλιν καὶ ἀγῶνα μέχρι θανάτου, εἶτα δὲ συμμαχοῦντες μετὰ τῶν ἐπικρατούντων ἀπάγουσιν εἰς αἰχμαλωσίαν τοὺς ἀδυνατωτέρους. Οἱ ταλαίπωροι οὗτοι βαρείας ἀλύσεις φέροντες ἐπὶ τοῦ τραχήλου ἀποθνήσκουσι καθ' ὁδὸν ὑπὸ τοῦ καμάτου καὶ τῆς πείνης, ἢ φονεύονται ἐπίτηδες ὑπὸ τῶν ὀδηγῶν των, ἵνα μὴ ἀπαυδῶσιν οἱ ἐπιζῶντες. Περίεργος ἐνταῦθα ἐπικρατεῖ ἀσθένεια, ἢ καρδιαλγία, ἢ μᾶλλον οἱ θανάσιμοι τῆς καρδίας παλμοί, ὑφ' ὧν καταλαμβάνονται οὐχὶ οἱ ἐν δουλείᾳ γεννηθέντες, ἀλλ' οἱ περιπίπτοντες εἰς δουλείαν ἐλεύθεροι. Ὁ φιλέδικος ἡγεμονίσκος Σύδς, θέλων νὰ τιμωρήσῃ φυλὴν, φονεύσασαν τὸν πρεσβύτερον ἀδελφόν του ἐν νυκτερινῇ ἐνέδρᾳ, ἔσφαξε τοὺς ἀνδρας ἅπαντας ἡχμαλώτισε δὲ τοὺς νεωτέρους ἵνα τοὺς πωλήσῃ. Ἀφ' οὗ διεπεραιώθη τὸν ποταμὸν Λουαλάβαν ἔλυσε τὰς ἀλύσεις των, διότι οὐδέποτε ἐφανατάζετο ὅτι θὰ ἀπεπειρῶντο νὰ διαφύγωσιν. Οἱ δέσμοι, ὅμως καθ' ὄλην τὴν πορείαν μετὰ πολλῆς ἀδιαφορίας ὑπομείναντες τὸ δυστύχημα, ἔρριψαν ἑαυτοὺς εἰς τὸν ποταμὸν, ἵνα ἐπανέλθωσι κολυμβῶντες εἰς τὰ σύνορά των, ἀλλ' ἐπνίγησαν! Οἱ διασωθέντες ἔπεσον μετ' ὀλίγον νεκροί, δεικνύοντες διὰ τῆς χειρὸς τὴν καρδίαν. Τρεῖς καὶ τετράκις οἱ ἀνδραποδισταὶ ἐξέφρασαν πρὸς τὸν Λίβινκστων τὴν ἀπορίαν των ὅτι «οἱ ἀνθρωποὶ ἐκεῖνοι ἀποθνήσκουσιν, ἐν ᾧ εἰς οὐδεμίαν εἶχον ἀγγαρευθῆ ἔργασίαν, ἀφθονα δὲ εἶχον νὰ τρώγωσι ξύλα ἀπὸ τῆς ἐβένου». Πολλοὶ περιηγηταὶ ἐπανελάβον ὅτι οἱ δοῦλοι ἐν Ἀμερικῇ, καὶ τοὶ φέροντες βαρείας ἀλύσεις καὶ βαρύτερον ἐπὶ τοῦ τραχήλου κλοιὸν, καὶ γελῶσι καὶ ἄδουσι, διότι εἶναι φ

σει ἀναίσθητοι. Τὴν σφαλερὰν ταύτην ἰδέαν διώρθωσεν ὁ Λίβινκστων, παρευρεθεὶς ἐπανειλημμένως εἰς τοιαύτας ἐν τῇ Ἀφρικῇ σκηνάς, καὶ ἀντὶ ἀδρᾶς ποσότητος χρημάτων κατωρθώσας νὰ λάβῃ μετὰφρασιν τῶν ἄδομένων. Οἱ δοῦλοι, ἀναγκαζόμενοι ὑπὸ τῶν ἀνδραποδιστῶν νὰ ἄδωσι καὶ πηδῶσι, ποιοῦνται παντοίους μορφασμοὺς, κινουσι πόδας καὶ χεῖρας ὡς μανικοὶ γελῶσι σαρδῶνιον, ψάλλουσι δὲ «φεῦ, φεῦ! ἀπάγεις με εἰς τὴν ἀκτὴν· ἀλλ' ὁ ζυγός μου λύεται ὅταν ἀποθάνω, ἀποθανῶν δὲ ἐπανέρχομαι βεβαίως ἵνα σὲ καταδιώξω καὶ φονεύσω». Τὴν τελευταίαν περικοπὴν ἐπαναλαμβάνουσιν ὡς ἐπώδην οἱ ἀδυνατοῦντες νὰ πηδήσωσι, φελλίζοντες ἀντὶ σοῦ σέ, τὸ ὄνομα ἐνὸς ἐκάστου, τῶν ἀνδραποδιστῶν. Ὁ Ἀφρικανὸς ἐν ἄλλαις λέξεσι πιστεύει ὅτι διὰ τοῦ θανάτου κέκτηται τὴν δύναμιν νὰ καταστρέψῃ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. Αὕτη δὲ εἶναι ἡ μόνη ἐλπίς καὶ παρηγορία τῶν καρδιαλγούντων δυστυχῶν. Τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν ἐγχωρίων τῆς Ἀφρικῆς ὑπάρχουσι τοσοῦτον ὁμοίμορφα, ὥστε καὶ ὁ Λίβινκστων ὀλίγα εὔρε νὰ ἐπισυνάψῃ εἰς τὰ ὑπ' ἄλλων προγενεστέρων περιηγητῶν δημοσιευθέντα.

Περιοριστάτη εἶνε ἡ συνήθεια ἰδιαιτέρας φυλῆς, καθ' ἣν οἱ ἀνδρες διατρυποῦσι τὴν ῥινά των, ἐπιτρέποντες εἰς τὰς γυναϊκάς των ἔπειτα νὰ μεταχειρίζονται τὸ τρύπημα ἐκεῖνο ὡς βελονοπιξίδα. Οἱ δεσπότης τῆς Καζέμβης ἐπενόησαν ἀλλόκοτον εἶδος διασκεδάσεως, ἀποκόπτοντες τὰ ὦτα τῶν πιστοτάτων ὑπηκόων των καὶ ἐνασμενίζοντες εἰς τοὺς ὀλολυγμοὺς τῶν βασανιζομένων. Οἱ δῆμοι των φέρουσι πάντοτε ἀνηρτημένην ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ πελώριον ψαλίδα, δι' ἧς ποιοῦνται πολυειδεῖς ἐγχειρίσεις ἐπὶ καταδικασμένων καὶ ἀθῶν εἴτε ἀποκόπτοντες, εἴτε περικόπτοντες, εἴτε καταστρογγυλοῦντες τὰ ὦτα αὐτῶν. Πολλαχοῦ τῆς Ἀφρικῆς ἢ ἀνθρωποφαγία προσέβη εἰς τηλικούτον βαθμόν, ὥστε προέκυψεν ἰδιαιτέρα μαγειρικὴ τέχνη. Ἐν Μετέμβρα λ. χ. ὀλίγον μακρὰν τοῦ ποταμοῦ Λουαλάβα, ἐρίζουσιν οἱ ἀνδρες νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν πρὸς τὰς γυναϊκάς των ὅταν δὲ ἀποκάμωσι, σφάζουσιν αὐτάς, ἀνοίγουσι τὰ στήθη των, ἐξέλκουσι τὰς καρδίας καὶ τὰς ὀπτοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετ' αἰγείων κρεάτων. Ἄλλοι τοῦναντίον ὁμοιοὶ τοῖς ἐν Μετέμβρα ἀπέχονται κρεά-

των ἀνθρωπίνων ἵνα μὴ διὰ παντὸς τοῦ βίου ὕστερον βλέπωσι κατ' ὄναρ τοὺς καταβρωθέντας».

Τοὺς ἐνταῦθα ἀνθρωποφάγους εὔρεν ὁ Λίβινκστων κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν ὁμοιοτάτους πρὸς ἰδιαιτέρον εἶδος πιθήκων «Σόκων» οὓς πρῶτος ἀνεκάλυψεν αὐτός. Ὁ Σόκος, λέγει, ἔχει χρῶμα κίτρινον, ἀσχημότατον γένειον, ψιλὸν μύστακα, εὐρύτατον μέτωπον καὶ ὦτα ὑψηλά· οἱ ὀδόντες, αἱ χεῖρες, κατ' ἐξοχὴν οἱ δάκτυλοι εἶναι ὁμοιότατοι πρὸς τοὺς τῶν ἐγχωρίων. Ὁ Σόκος εἶναι πάντοτε φιλοπαίγμων· ἐνοχλεῖ τὰς γυναϊκάς καὶ τοὺς ἀνδρας ἐργαζομένους· κλέπτει τὰ βρέφη των, τὰ κρύπτει εἰς τοὺς πυκνοὺς τῶν δένδρων κλάδους, κομίζει δὲ αὐτὰ πάλιν καὶ τὰ παραδίδει σῶα εἰς τοὺς γονεῖς, ἐὰν λάβῃ δῶρον ὀλίγας βοτάνας. Πατασόμενος ἀπροσδοκῆτως ἐπισοεῖ πλεῖστα ὅσα στρατηγήματα, ὅπως ἀρπάσῃ ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ἀντιπάλου τοῦ τὸ ὄπλον, καὶ θραύσας αὐτὸ λυσοδῶς τὸ ῥίπτει κατὰ τοῦ προσώπου του, ἀποδάκνων τὰ ὦτα αὐτοῦ ἢ τὴν ρίνα ἢ τοὺς δακτύλους. Τὸν θάνατόν του προεῖδεν ὁ Λίβινκστων ὅποτε ἄγριοι τινες κρύφα εἰς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ εἰσερπύσαντες ἐκλεψαν τὴν πυξίδα τῶν ἱατρικῶν του. Τῇ ἐπαύριον ἐν μεγαλοπρεπεστάτῃ ἐρημίᾳ ὁσῶδει εὔρε τάφον καὶ παραχρῆμα ἐγράψεν ἐν τῇ βίβλῳ του «τοιοῦτον τάφον ἐπιθυμῶ καὶ ἐγώ, οὐδεὶς θὰ ταραξῇ ἐνταῦθα τὰ ὄστα μου». Θανασίμως ἐνόσησεν ὁ ἀείμνηστος περιηγητὴς μὴνὶ ἀπριλίῳ, ὀλοκλήρους ἐβδομάδας περιπατήσας μετὰ ἐλῶν καὶ ἀδιαλείπτως ταλαιπωρηθεὶς ὑπὸ ἀνέμου καὶ ὑετῶν. Αἱ σωματικαὶ δυνάμεις του, ἡλαττοῦντο ὁσημέραι· αἱ σημειώσεις του ἐγίνοντο βραχύτεραι μὲν, ἀλλὰ καὶ σπουδαιότεραι, διότι, μόλις καὶ μετὰ βίας ἔρπων ὁ δυστυχὴς ἐπὶ τὰ πρόσω, δὲν παρημέλει ὅμως νὰ περιγράψῃ νέα δάση, νέα ὄρη, νέας κοιλάδας, νέα φυτὰ, νέα πτηνὰ ἢ ζῶα. Πολλάκις ἐπιπτε χαμαὶ ἡμιθανής· μετὰ πολλὰς ὥρας συνερχόμενος πρὸς ἑαυτὸν ἐγράφε λακωνικώτατα τὸ πάθος του καὶ τὰς ἐντυπώσεις του. Τελευταία σημειώσις του ἦτο «ἀπηύδησα· ἐξέλιπον αἱ δυνάμεις· ἐδῶ μένω ἀναρρώνουμαι· αἰτῶ γάλα αἰγός· εἴμεθα παρὰ τὸν ποταμὸν Μουλιλάμον». Αὐθήμερόν, περιμέσας τὰς νύκτας, οἱ πιστοὶ αὐτοῦ ὑπηρεταὶ Σουση καὶ Χουμάς εὔρον τὸν νεκρόν του κατεψυγμένον.

Τὴν πατρίδα τοῦ Σκωτίαν ἐπεσκέφθη τελευταίαν φορὰν τῷ 1860 καὶ ἀπερίγραπτον ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς ἀκροασαμένους τὸ περὶ Ἀφρικῆς περισπούδαστον ἀνάγνωσμά του. Ὁ ἀῆρ, ἡ δίαίτα, ὁ ἥλιος τῆς Ἀφρικῆς εἶχον ἀλλοιώσῃ καὶ καταμελανώσῃ τὸ πρόσωπόν του· ἐπιχειρήσας νὰ ἀγορεύσῃ ἐξ ὑπογυίου, δὲν ἠδυνήθη νὰ προχωρήσῃ· ἀχμαίαις εἶχεν ἐν τῇ μνήμῃ του τὰς τῶν ἀγρίων γλώσσας, ἄς ἐν τῷ μακρῷ χρόνῳ καὶ μετ' ἀτρύτων πόνων εἶχεν ἐκμάθει· ὅτε δὲ ἀνεμνήσκετο καὶ ἐλάλει τὴν ἰδιαιτέραν διάλεκτον τῶν ἐν Σκωτίᾳ ὄρειων· τελευταῖον, ὡσανεὶ διὰ θείας λάμπφως, ἐξήστραπτε τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐνεθουσία, καὶ μετὰ δακρύων χαρὰς ἐλάλει τὴν γλῶσσαν τοῦ Μίλτωνος, τοῦ Γίββωνος καὶ τοῦ Μακώλαυ. Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ μύστης τῆς ἀνθρωπίνης ἀπολυτρώσεως, ὁ σκαπανεὺς τῆς ἐπιστήμης, ὁ τὸ πρῶτον καίριον τραῦμα κατενεγκὼν κατὰ τῆς ἀτιμαζούσης τὴν ἀνθρωπότητα δουλείας.

(Λαός.)

ΕΠΗ ΧΡΥΣΑ

Κανὼν ἄριστος τὸν ὁποῖον ἕκαστος ἐν καιρῷ φιλονεικίας πρέπει νὰ φυλάττῃ εἶναι νὰ μεταχειρίζεται λέξεις γλυκείας καὶ συλλογισμοὺς ἰσχυροὺς· νὰ καταπέιθῃ καὶ οὐχὶ νὰ ἐρεθίζῃ τὸν ἀντικείμενόν του.

— Μὴ ὕβριζε τὴν δυστυχίαν, μὴ περιφρόνει τὴν ἀσθένειαν, μὴδὲ περιγέλα τὴν δυσμορφίαν. Τὸ πρῶτον εἶναι σκληρότης, τὸ δεύτερον μωρία καὶ τὸ τρίτον ὑπερηφάνεια. Ὁ ποιήσας τὸν πλησίον σου δυστυχῆ ἐποίησε σὲ εὐτύχη ὅπως β ο η θ ἦς αὐτόν· ὁ ποιήσας αὐτὸν ἀσθενῆ ἔκαμε σὲ ἰσχυρόν ὅπως βαστάζης αὐτόν. Μὴ δεικνύης λοιπὸν τὴν ἀχαριστίαν σου πρὸς τὸν μέγαν Ποιητὴν σου περιφρονῶν ὁποιοῦνδήποτε ἐκ τῶν πλασμάτων του.

— Ὑπάρχουν τινες, τῶν ὁποίων καὶ οἱ ἐχθροὶ εἶναι ἀξιολύπητοι, καὶ οἱ φίλοι πολὺ μᾶλλον.

— Παντὸς ἀνθρώπου ἡ ζωὴ ἐγχεῖται ἐν τῷ παρόντι· διότι τὸ παρελθὸν ἤδη παρήλθεν ἀνεπιστρεπτι τὸ δὲ μέλλον εἶναι ἀβέβαιον.

— Τόσον ὑπερβολικῶς ἠῤῥῆσαν αἱ ἀνθρώπινα γνώσεις ὥστε οὐδεὶς ἐγκέφαλος δύναται νὰ ἀνθέξῃ αὐτός. Ὅστις λοιπὸν θέ-

λει να μάθη εν πράγμα καλῶς πρέπει να ἔχη τὸ θάρρος ὅπως μείνη ἀμαθὴς μυρίων ἄλλων πραγμάτων, ὅσον θελκτικὰ καὶ ἂν ἦναι ταῦτα.

— Ἀπόφευγε πάντοτε τὴν συναναστροφὴν, ἐν ἣ εἶσαι βιασμένος να λέγῃς χονδροειδεῖς ἀστειότητας, διότι ἡ τοιαύτη συναναστροφή πολὺ ἠθικῶς σε βλάπτει. Ἡ βαναυσότης οὐδέποτε εἶναι ἀστεία· ἡ βεβήλωσις οὐδέποτε κινεῖ εἰς θαυμασμόν· ἅμα δὲ οἱ τροποὶ καὶ ἡ ὀμιλία σου κλίνουν πρὸς τὸν κατήφορον τοῦτον, πᾶν ὅ,τι ἔχουσιν ἀνθρώπινον, πᾶν ὅ,τι ἔχουσι θελκτικὸν κινδυνεύει τὸν ἔσχατον κίνδυνον.

— Ἀγάπα τὴν ἐργασίαν, διότι, ἂν δὲν σοὶ χρειάζεται διὰ να κερδαίνῃς τὰ πρὸς ζωότηρησίν σου, σοὶ χρειάζεται διὰ να μὴ καταστρέφῃς τὴν υγείαν σου.

— Ὁ ἄνθρωπος πρέπει να ἐκτιμᾶται οὐχὶ ἀπὸ τὴν κατάστασιν τὴν ὁποῖαν ἔχει ἢ ἀπὸ τὰ προτερήματά του, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν χρῆσιν τὴν ὁποῖαν κάμει αὐτῶν.

ΟΙ ΔΙΠΛΟΙ ΗΛΙΟΙ

Ὁ γνωστὸς ἀστρονόμος κ. Φλαμαριὸν ἔξακολουθῶν τὰς περὶ διπλῶν ἡλίων παρατηρήσεις του, ἀναφέρει σήμερον ἡμῖν περὶ διπλοῦ ἡλίου παρέχοντος ἰδιαιτέρον ἐνδιαφέρον ὡς ἐκ τῆς συγκρίσεως αὐτοῦ πρὸς τὸ ἡμέτερον ἡλιακὸν σύστημα. Ὁ διπλοῦς οὗτος ἀστὴρ εἶναι γνωστὸς ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν 70 π. Ὀφιούχου· σύγκειται δὲ ἐξ ἑνὸς μεγάλου ἀστέρου, χρώματος ἀνοιχτοῦ κιτρίνου, καὶ ἄλλου τινὸς μικροῦ, ροδόχρου, περιστρεφόμενου περὶ τὸν πρῶτον. Πρῶτος ὁ Ἔρσχαλος παρετήρησε τὸν διπλοῦν τοῦτον ἀστέρα κατὰ τὸ 1779, ἔκτοτε δὲ ὁ μικρὸς ἀστὴρ ἐξετέλεσε πλήρη περιοδείαν περὶ τὸν μείζονα. Ἐν τούτοις ἀπὸ τοῦ 1825 ἤρξαντο συστηματικαὶ παρατηρήσεις, διότι αἱ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης γενόμεναι δὲν ἦσαν πολὺ ἀκριβεῖς, εἶχε δὲ ὑποτεθῆ ὅτι οἱ δύο οὔτοι ἀστέρες ὑπέκειντο εἰς κινήσεις ὅλως παραδόξους καὶ ἀγνώστους ἡμῖν. Ἦδη γινώσκουμεν ὅτι οἱ δύο οὔτοι ἡλιοὶ ἀπέχουσιν ἀφ' ἡμῶν 140 χιλ. φορὰς πλέον τοῦ ἡμετέρου ἡλίου ἢ μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἀπόστασις εἶναι 1,075 ἑκατομ. λευγῶν, ἧτοι ὅσον σχεδὸν ἀπέχει ἐν

τῷ ἡλιακῷ ἡμῶν συστήματι ὁ Ποσειδῶν ἀπὸ τοῦ ἡλίου. Ὁ ροδόχρους ἀστὴρ στρέφεται περὶ τὸν κίτρινον μετὰ ταχύτητος 8,880 μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον. Ὁ ὄγκος τῶν δύο ἐκείνων ἡλίων εἶναι τρεῖς μείζων τοῦ ἡμετέρου. Ὁ μικρότερος τῶν δύο ἡλίων ἐκτελεῖ τὴν περὶ τὸν μείζονα περιοδείαν ἐντὸς 92 καὶ ἡμίσεως ἐτῶν· ἀμφότεροι δὲ κινοῦνται ἐν τῷ ἀπείρῳ διανύοντες, ὡς φαίνεται, ἐν τῇ κινήσει των 246 ἑκατομ. λευγῶν κατ' ἔτος. Δὲν δυνάμεθα ἐν τῇ παρουσίᾳ καταστάσει τῆς ἐπιστήμης να εἴπωμεν ἂν οἱ ἀστέρες οὔτοι διευθύνωνται πρὸς τὰ δεξιὰ, ἢ ὁ ἡμέτερος ἡλιος πρὸς τὰ ἀριστερά, ἢ ἂν ἀμφότεροι δὲν κινῶνται μετὰ μείζονος ἔτι, ἀλλ' ἀνίσου ταχύτητος ὡς ἀμαξοστοιχία, ἧτις πορευομένη βραδέως, φαίνεται εἰς τοὺς ἐπιβάτας ἢ ταχυτέρᾳ, ὡς ὀπισθοδρομοῦσα, εἰ καὶ ἀμφότεροι ἔχουσι τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν. Γινώσκουμεν τῷ ὄντι ὅτι ὁ ἡλιος κινεῖται καὶ πρὸς τι μέρος τοῦ οὐρανοῦ φέρεται, ἀλλὰ δὲν γνωρίζομεν εἰσέτι ἱκανῶς τοὺς νόμους τῆς κινήσεώς του, ὥστε να ὑπολογίσωμεν τὴν σχετικὴν ἀκίνησιαν ἢ κίνησιν τῶν πλησίον ἀστέρων.

(Βυζαντίς)

ΑΙ ΛΕΙΟΛΟΓΩΤΕΡΑΙ ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ.

Ἀερόστατα.	1783 μ. χ.	Μονγολφίερος.
Ἀλεξικέραυνον.	1749	Βενιαμὴν Φραγκλῖνος.
Ἀτμομηχανή.	1769	Βάττ.
Βαρόμετρον.	1512	Τορικέλλης ἐν Φλωρεντίᾳ.
Γαλθιανοπλαστικὴ.	1839	Ἰακώφιος ἐν Πετσεσούργῳ.
Διοπτρα.	1270	Ἀλεξ. Σπίνας ἐν Πίση.
Ζατρίκιον.	400 π. χ.	Λίσσα ἐν Ἰνδίας.
Ἠλεκτρισμὸς.	1650 μ. χ.	Κερικ ἐν Μαγδένῃ.
Ἠλεκτρομαγνητισμὸς.	1820	Χρ. Ἔρστεδ.
Ἠλεκ. τηλεγράφος.	1833	Ξομμέρινγ ἐν Μονάχῳ.
Θερμόμετρα.	1638	Κορνήλιος Ἀρέβελ.
Κώδωνες.	400	Παῦλος Νόλας.
Λιθογραφία.	1794	Σενεφέλδερος.
Μικροσκόπια.	1590	Ἰάνσεν.
Καταδ. κώδωνες.	1538	Σκῶττος.
Πυρίτις.	1318	Βερθόλδ Σχβάρτ.
Ῥαφίδες.	1365	» ἐν Νυρβέργῃ.
Στερεοτυπία.	1509	Μύλλερ.
Ταχυδραμεῖα.	1521	» ἐν Γερμανίᾳ (·).
Ῥαλογραφία.	4000	» ἐν Γερμανίᾳ.
Ῥαλος.	4000 π. χ.	Οἱ Φοίνικες.
Φωταερίον.	1780 μ. χ.	Βίκελν Βουρσούργῃ.
Χαλκογραφία.	1440	Ρούττ.

Ἐρολόγια.	1510	Ἐλλος ἐν Νυρβέργῃ.
Τηλεσκόπιον.	1690	Ἰάνσεν ἐν Μιλδεμβέργῃ.
Τυπογραφία.	1440	Γουτεμβέργιος ἐν Μαϊένκῃ.
Τηλέγραφος.	1617	Κέσσελερ ἐν Μεσολάρῃ.

Υ.

ΘΑΛΑΣΣΑΡΚΤΟΣ

Ἐπὶ πάγων καὶ χιόνων, ἐν μέσῳ τῶν φρικταλεοτήτων ἐννεαμήνου χειμῶνος ζῆ ἡ πολικὴ λεγομένη ἄρκτος ἢ θαλάσσαρκτος. Εἰς τὰς φοβεράς περὶ τὸν πόλον ἐρημίας τὸ ἐν λόγῳ ζῶον γεννᾶται, γεννᾶ καὶ, ὄφου ἐκπληρώσει τὸν σκοπὸν τῆς ὑπάρξεώς του, ἀποθνήσκει χωρὶς να ἴδῃ τὸν ζωηρὸν τῶν μερῶν μας ἡλίον, χωρὶς να ἀπαντήσῃ οὐδὲν πράσινον δένδρον. Γεννηθεῖσα διὰ να κατοικήσῃ εἰς παγωμένα κλίματα καὶ προφυλαττομένη ἀπὸ τὸ θερμὸν τρίχωμά της ἢ ἄρκτος αὕτη ἀναπαύεται ἐπὶ τῶν πλεόντων πάγων, καὶ εὐφραίνεται τρώγουσα ἐντὸς τοῦ παγωμένου ὠκεανοῦ παχὺ τι κῆτος, ὅσον ἀναπαύονται καὶ εὐφραίνονται εἰς τὰ θερμὰ κλίματα, τὰ εἰς ταῦτα γεννώμενα καὶ ζῶντα ζῶα. Ἀπαντῶνται δὲ καθ' ὅλην τὴν παραλίαν τῆς βορείου Ἀσίας, ἀνατολικώτερον τοῦ ποταμοῦ Ὀβιος καὶ εἶναι παμπληθῆ εἰς τὴν Νέαν Ζέμλαν καὶ τὴν Σπιτσεβέργην. Ἐν Ἀμερικῇ εὐρίσκειται εἰς Γρηλλανδίαν, Λαβραδόρον καὶ εἰς τὰ παράλια τοῦ Βαφινίου καὶ Οὐδσωνίου κόλπου, ἀλλὰ δὲν εθεάθη εἰς οὐδεμίαν τῶν νήσων τοῦ Βεριγγίου πορθμοῦ. Συνέβη πλέον ἢ ἅπαξ, καθήμενα ἐπὶ μεγάλων πλευστῶν πάγων, τὰ φοβερά ταῦτα ζῶα να πλεύσωσιν ἐκ Γρηλλανδίας εἰς Ἰσλανδίαν, ὅπου ἀπέδειξαν ὅτι καὶ τὸ βόειον καὶ τὸ πρόβειον κρέας ἀρέσκει εἰς αὐτὰ ὅσον καὶ τὸ τοῦ κῆτους.

Ἀνα μέσον τῆς λευκῆς πολικῆς ἄρκτου καὶ τῆς μελανῆς ἄρκτου τῶν μερῶν μας ὑπάρχουσι πολλαὶ διαφοραὶ δεικνύουσαι τὸν πολυποικίλον σκοπὸν Δημιουργοῦ πανσόφου. Τῆς πρώτης ἢ κεφαλῆ εἶναι μικρὰ καὶ ὀξεῖα, καὶ ὁ λαιμὸς μακρὸς, μᾶλλον κατάλληλα διὰ τὴν ἐνυδρον κίνησιν. Οἱ πόδες τῆς μελανῆς ὑποκάτω ἔχουσι δέρμα ἰνώδες, τῆς δὲ λευκῆς εἶναι κεκαλυμμένοι με δασὺ τρίχωμα, προφυλάττον τὸ ζῶον ἀπὸ τὸ πολὺ τοῦ πάγου ψύχος καὶ καθιστῶν αὐτὸ ἱκανὸν να περιπατῇ ἐλευθέρως ἐπὶ τῆς ὀλισθηρῆς του ἐπιφανείας.

Τὸ ἄρρεν τῆς πολικῆς ἄρκτου, κατὰ τοὺς

μᾶλλον ἐμπείρους τῶν ζωολόγων, δὲν κρύπτεται τὸν χειμῶνα, ἀλλ' ἀντέχον εἰς ὅλα τὰ φοβερά τοῦ πόλου ψύχη, πλανᾶται ἐπὶ τῶν πάγων, διέρχεται κολυμβῶν ὅπου ἀπαντήσῃ ὑγρὸν ὕδωρ, καὶ ζητεῖ τὴν ἀπαιτουμένην διὰ τὴν ζωὴν του τροφήν. Ἡ θήλεια ὁμῶς ἅμα ὁ Νοέμβριος ἀρχίσῃ εὐρίσκει θέσιν τινὰ πλησίον βράχου, σκάπτει λάκκον ἐντὸς τῆς χιόνος, καὶ εἰσελθοῦσα γίνεται ἀφανής. Οὕτω τεθαμμένη ἄνευ τροφῆς μένει ἕως εἰς τὸν Μάρτιον μῆνα, ὅποτε καὶ ἐξέρχεται, οὐχὶ πλέον μόνη, ἀλλὰ με οἰκογένειαν, ἔχουσα περὶ ἑαυτὴν τέκνα ἴσα κατὰ τὸ μέγεθος με τοὺς παρ' ἡμῖν κύνας. Τότε, τρέχουσα ἐπὶ τῆς χιόνος, ζητεῖ καὶ αὐτὴ τροφήν.

Ἡ κυριώτερα καὶ μᾶλλον ἀρέσκουσα τροφή τῆς πολικῆς ἄρκτου εἶναι κῆτη καὶ ἄλλοι ἰχθύες νεκροὶ, πλέοντες ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, τοὺς ὁποίους διὰ να φθάσῃ πολλὰκις κολυμβῶσι πολὺ μακρὰν τῶν πάγων, ἐφ' ὧν διαιτῶνται. Ἄμα λοιπὸν αἰσθανθῶσιν ὅτι τροφή ὑπάρχει εἰς τὰ πλησιόχωρα τρέχουσι πρὸς αὐτὴν μετὰ μεγίστης προθυμίας. Φαίνεται δὲ ὅτι ἡ ὄσφρησις των εἶναι καθ' ὑπερβολὴν ὀξεῖα. Ὁ Δ. Σκορεσβὺς λέγει ὅτι ρίψαντές ποτε ἐντὸς τοῦ πυρὸς τεμάχιον κῆτους, ὡς ἐκ τῆς ὀσμῆς αὐτοῦ ἐφάνη πλησιάζουσα ἄρκτος λευκῆ, ἐρχομένη ἀπὸ πολλῶν μιλίων ἀπέχοντα τόπον. Ὁ πλοίαρχος Βήτσερ ἀναφέρει ὅτι, καύσαντες ποτὲ τεμάχιον θαλασσίου ἐλέφαντος προσήλκυσαν ἄρκτον· καὶ κατὰ πρῶτον τὸ ζῶον ἐδίσταζε να πλησιάσῃ εἰς τὸ πλοῖον, ἢ ὀσμὴ ὁμῶς τὸ ἤλκυσεν ἐπὶ τέλους· ἅμα λοιπὸν ἐπλησίασεν εἰς ἀπόστασιν βολῆς ἐपुरοβόλησαν κατ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλοίου καὶ τὸ ἐφόνευσαν. Πλὴν, ἐπειδὴ δὲν ἀπαντῶνται συχνὰ πλέοντα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ὠκεανοῦ νεκρὰ σώματα ἰχθύων, αἱ ἄρκτοι τρέχουσιν εἰς ἀναζήτησιν κοιμισμένων φωκῶν ἢ παραφυλάττουσιν αὐτὰς εἰς τὰς ὁπὰς τῶν πάγων να ἀναβῶσιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν διὰ να ἀναπνεύσωσι.

Πρὸ ἑνὸς περὶ τοῦ αἰῶνος ἢ Ἀγγλία παρ' ὀλίγον ἔχανε, φονευόμενον καὶ τρωγόμενον ὑπὸ πολικῆς ἄρκτου, ἕνα τῶν ἠρώων της, εἰς οὗ τὴν κηδείαν, γενομένην εἰς τὴν μητροπολιτικὴν τοῦ Λονδίνου ἐκκλησίαν τὴν τοῦ Ἀγίου Παύλου, μετὰ ἔτη, ἅπαν τὸ ἔθνος ἔχυσε δάκρυα. Νύκτα τινὰ κατὰ τὴν μέσσην τῆς νυκτὸς φυλακὴν ὁ Νέλσον, (ὧν τότε τοῦ ναυτικοῦ δόκιμος) βοηθούμενος ὑπὸ ὀμίχλης,

έφυγε κρυφίως από τὸ πλοῖον μεθ' ἑνὸς συντρόφου του, καὶ ἤρχισε νὰ διώκῃ ἄρκτον ἐπὶ τοῦ πάγου. Μετ' ὀλίγον ἀπεπλανήθησαν μακρὰν τοῦ πλοίου. Ἡ ὁμίχλη καθίστατο πυκνότερα, καὶ ὁ πλοίαρχος Λούτουζ ἀπηλπίσθη περὶ τῆς σωτηρίας των. Μεταξὺ τῆς τρίτης καὶ τετάρτης ὥρας μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ὁ οὐρανὸς ἐκαθαρίσθη, καὶ οἱ νέοι ἐφάνησαν πολὺ μακρὰν τοῦ πλοίου μαχόμενοι πρὸς φοβεράν ἄρκτον. Ἀμέσως ἐκ τοῦ πλοίου ἐκαμον εἰς αὐτοὺς σημεῖον νὰ ἐπιστρέψωσι. Καὶ ὁ μὲν σύντροφος τοῦ Νέλσωνος τὸν παρεκίνησε νὰ ἐπιστρέψωσι, ἀλλ' εἰς μάτην. Τὸ τουφέκιον δὲν ἐπυροβόλει, τὰ ἐφόδια εἶχον λείψει καὶ χάσμα τι τοῦ πάγου, εὕρισκόμενον μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ θηρίου, ἐσωσεν ἕσως τὴν ζωὴν του. Ὁ πλοίαρχος, ἰδὼν τὸν κίνδυνον, ἐκπυροβόλησεν ἀπὸ τοῦ πλοίου, τὸ δὲ ζῶον τρομάξαν ἀνεχώρησε. Τότε ὁ νεανίας ἐπέστρεψεν εἰς τὸ πλοῖον, πλὴν οὐχὶ ἀνευ φόβου διὰ τὰ ἐπακόλουθα τῆς ἀταξίας του.

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΑ.

ΕΚΛΕΙΨΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1875

Εἰς τὸ διάστημα ὀλοκλήρου ἔτους ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλείψεων ἀδύνατον νὰ ᾖ περισσότερος τῶν πέντε οὔτε ὀλιγώτερος τῶν δύο. Ὅταν δύο μόνον ἐκλείψεις συμβαίνουν τότε καὶ αἱ δύο εἶναι ἡλιακαί, ὡς τοῦτο γενήσεται καὶ κατὰ τὸ ἤδη ἀρξάμενον ἔτος 1875.

Ἡ πρώτη εἶναι ὀλιχὴ ἐκλείψις ἡλίου, γενησομένη τὴν 25 Μαρτίου (6 Ἀπριλίου ε. ν.) καὶ θὰ ᾖ ἀόρατος εἰς τὰ μέρη μας. Ἡ ἀρχὴ τῆς ἐκλείψεως γενήσεται περὶ τὴν 6ην πρωϊνὴν ὥραν μας ἢ δὲ σκιά τῆς σελήνης θ' ἀρχίσῃ πίπτουσα εἰς τὸ νότιον ἡμισφαίριον, εἰς πλάτος 33 μοίρας καὶ 4' πρὸς νότον τοῦ ἰσημερινοῦ, καὶ εἰς μῆκος 8 μοίρας 5' 45" πρὸς ἀνατολὰς τῆς Σμύρνης, ἤτοι ἐντὸς τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ, οὐχὶ μακρὰν τῆς νοτιωτάτης τῆς Ἀφρικῆς ἄκρας καὶ πλησίον τῆς Γῆς Νατάλης. Ἡ κεντρικὴ αὐτῆς γραμμὴ θὰ διέλθῃ δι' ὄλου τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ ἀπὸ πρὸς νότον τῆς Μαδαγασκάρης μέχρι πρὸς βορρᾶν τῆς Σουμάτρας, παρὰ τὴν Φορμόζαν εἰς σημεῖον κείμενον 23 μοίρας καὶ 2' λεπτά πρὸς νότον τοῦ ἰσημερινοῦ

καὶ εἰς μῆκος 106 μ. καὶ 58' πρὸς ἀνατολὰς τῆς Σμύρνης. Ἡ ὀλιχότης τῆς ἐκλείψεως ἄρχεται περὶ τὴν 7ην ὥραν καὶ λήγει περὶ τὴν 11ην καὶ τέταρτον. Θὰ φανῆ δὲ ἡ ἐκλείψις αὐτὴ ὡς μερικὴ ἀπὸ τὴν νότιον Ἀφρικὴν, ἀπὸ τὴν Σινικὴν καὶ ἀπὸ τὰς νήσους τὰς μεταξὺ τῆς χώρας ταύτης καὶ τῆς Αὐστραλίας.

Ὅταν ἡ σελήνη κατὰ τὴν περὶ τὴν γῆν περιστροφὴν τῆς συμπέσῃ ἄκριβῶς μεταξὺ ἡμῶν καὶ τοῦ ἡλίου συμβαίνει πολλάκις ὁ δίσκος τῆς νὰ ᾖ μεγαλῆτερος κατὰ τὸ φαινόμενον ἀπὸ τὸν τοῦ ἡλίου καὶ τότε δύναται νὰ κρύψῃ αὐτὸν ὀλοκλήρον ὀπισθεν τῆς, ὡς τοῦτο θέλει γίνεαι κατὰ τὴν προαναφερθεῖσαν ἐκλείψιν, ἣτις καὶ ἐνεκα τούτου θὰ ᾖ ὀλιχὴ. Ἄλλοτε ὁμως συμβαίνει τὸ ἐναντίον, δηλαδὴ ἡ σελήνη φαίνεται μικροτέρα ἀπὸ τὸν ἡλίον καὶ τότε ἅμα ἐλθὼν μεταξὺ ἡμῶν καὶ αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ τὸν σκεπάσῃ ὄλον, ἀλλ' ἀρίνει νὰ φαίνωνται αἱ ἄκραι του ὡς φωτεινὸν δακτυλίδιον. Τότε ἡ ἐκλείψις λέγεται δακτυλιοδὴς καὶ τοιαύτη θὰ ᾖ ἡ δευτέρα καὶ τελευταία τοῦ παρόντος ἔτους, ἣτις θὰ γίνῃ τὴν 17 Σεπτεμβρίου (29 ἰδίου ε. ν.) 1875. Θὰ φανῆ δὲ αὐτὴ ὡς ἐκλείψις μερικὴ ἀπὸ τὴν Γρηλλανδίαν, Ἰσλανδίαν, Ἀγγλίαν, Ἰσπανίαν καὶ τὸ πλεῖστον τῆς Ἀφρικῆς. Θὰ ἀρχίσῃ γενικῶς ἐπὶ τῆς γῆς περὶ τὴν μεσημβριαν μας, εἰς μῆκος 88 μ. 4' καὶ 15" πρὸς δυσμὸς τῆς Σμύρνης καὶ πλάτος 38 μ. καὶ 10' πρὸς βορρᾶν τοῦ ἰσημερινοῦ, ἤτοι ἐντὸς τοῦ βορείου Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ πρὸς νότον τῆς νέας Σκωτίας καὶ πρὸς ἀνατολὰς τῆς Φιλαδελφείας. Θὰ διέλθῃ δὲ παρὰ τὸ ἀκρωτήριον τῶν Πρασίνων νήσων, πρὸς βορρᾶν τῆς Σιέρρα-Λεόνης, διὰ τοῦ κόλπου τῆς Γουινέας καὶ θὰ διασχίσῃ τὴν Ἀφρικὴν, μέχρι σημείου κειμένου εἰς πλάτος 20 μ. καὶ 4' καὶ εἰς μῆκος 2 μ. 46' καὶ 45" πρὸς ἀνατολὰς τῆς Σμύρνης μας.

ΣΕΛΗΝΟΔΡΟΜΙΟΝ

Ἐπιθυμοῦντες νὰ ἐξακολουθήσωμεν καταχωρίζοντες τὸν δρόμον τῆς σελήνης καθ' ἕκαστον μῆνα, ὅπως εἰς τὸ παρελθὸν ἤδη ἔτος ἐπράττομεν, θεωροῦμεν καλὸν, ἐπειδὴ ἕκαστη σελήνη (μὴν σεληνιακὸς) ἀντιστοιχεῖ

μὲ ἕνα τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν μηνῶν, νὰ ὀνομάζωμεν ἕκαστοτε τὸν ἀντιστοιχοῦντα Ἀθηναϊκὸν μῆνα. Ἴνα δὲ μὴ μείνωσιν ἐλλειπεῖς πρὸ τοῦ ἤδη ἀρξαμένου Ἀνθεστηριῶνος θέτομεν καὶ τὸν παρελθόντα Γαμηλιῶνα.

Ὁ δρόμος τῆς Σελήνης κατὰ τὸν Γαμηλιῶνα.

Νέα σελήνη 26 Δεκεμβρίου 1874.

Ἐπειδὴ πλησιέστατος τοῦ ἡλίου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς νέας σελήνης ἦτο ὁ πλανήτης Ἑρμῆς, ἡ σελήνη κατὰ τὴν νομηνίαν τῆς ἦτο πλησίον αὐτοῦ, ἀνατέλλοντος καὶ δύοντος συγχρόνως μὲ τὸν ἡλίον. Τὴν τρίτην ἡμέραν ὁ δορυφόρος μας διήρχετο πλησίον τοῦ Κρόνου, εὕρισκόμενος ἤδη ὡς ἔσπερινοῦ ἄστρου ἐν τῷ οὐρανῷ, ἤτοι ἀνατέλλοντος καὶ δύοντος ὑστερον ἀπὸ τὸν ἡλίον, καὶ προχωροῦντος νὰ διέλθῃ πέραν τοῦ φωστήρος, ὅπως μετ' ὀλίγον γίνῃ πρωϊνὸν ἄστρον. Τὴν 19ην Ἰανουαρίου, ἤτοι τὴν 3ην ἡμέραν τῆς ἡ σελήνη εὕρισκετο πλησίον τοῦ πλανήτου Διδός, ὅστις εἶναι ἀστὴρ πρωϊνός, ἀνατέλλων μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Τὴν 25 ἡμέραν τῆς ἡ τὴν 19ην Ἰανουαρίου ἦτο πλησίον τοῦ Ἄρειος, ὅντος ἐπίσης πρωϊνοῦ ἀστέρος καὶ ἀνατέλλοντος περὶ τὰς 5 ὥρας πρὸ τοῦ ἡλίου. Τὴν 26 καὶ 27 τῆς, ἡ τὴν 20 καὶ 21 Ἰανουαρ. ἦτο πλησίον τῆς Ἀφροδίτης, ἣτις διαβάσα ἔμπροσθεν τοῦ ἡλιακοῦ δίσκου, εἶναι καὶ αὕτη ἀστὴρ πρωϊνός προχωρῶν νὰ διέλθῃ πέραν αὐτοῦ διὰ νὰ γίνῃ ἔσπερος πάλιν. Τὴν 21ην ἐγένετα σύνοδος σελήνης καὶ Ἀφροδίτης.

Ὁ δρόμος τῆς Σελήνης κατὰ τὸν ἤδη ἀρξάμενον μῆνα (Ἀνθεστηριῶνα.)

Νέα σελήνη 25 Ἰανουαρίου 1875.

Πλησιέστατος τοῦ ἡλίου, κατὰ τὸ φαινόμενον, τὴν ἡμέραν τῆς νέας σελήνης, εἶναι ὁ πλανήτης Κρόνος, τρέχων ἤδη πέραν τοῦ ἡλίου, καὶ διερχόμενος ὀπισθεν αὐτοῦ τὴν 24ην Ἰανουαρίου διὰ νὰ μεταβῇ πρὸς ἀριστερὰν αὐτοῦ καὶ νὰ γίνῃ ἀστὴρ πρωϊνός· πλησίον τούτου ἐξ ἀνάγκης εἶναι καὶ ἡ σελήνη κατὰ τὴν νομηνίαν τῆς. Τὴν 2αν ἡμέραν τῆς, ἤτοι τὴν 26ην Ἰανουαρίου, ἡ σελήνη διέρχεται πλησίον τοῦ Ἑρμοῦ, ὅστις ἤδη κατήντησεν ἔσπερος, ἀνατέλλων καὶ δύων μετὰ τὸν ἡλίον. Τὴν 13ην Φεβρουαρίου ἡ τὴν 20 ἡμέραν τῆς ἡ σελήνη διέρχεται πλησίον τοῦ Διδός, καὶ τὴν 16, ἡ τὴν 23ην τῆς, πλησίον τοῦ Ἄρειος. Τὴν 27 τῆς (ἤτοι τὴν 20 Φεβρ.) ἡ σελήνη θὰ εὕρισκεται πλησίον τῆς Ἀφροδίτης, οὐσης ἀκόμη πρωϊνοῦ ἀστέρος, πλὴν μετὰ ταχύτητος θαινούσης ὀπισθεν τοῦ ἡλίου διὰ νὰ κατανήσῃ ἔσπερινός. Τὰς δὲ δύο τελευταίας τῆς, ἤτοι τὴν 24 καὶ 22 τοῦ Φεβρουαρίου θὰ ᾖ πάλιν πλησίον τοῦ Κρόνου, διελθόντος ἤδη τότε ὀπισθεν τοῦ ἡλίου καὶ κατανήσαντος ἄστρου πρωϊνοῦ.

ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΟΝ

Ὁ γδοῦς τῶν Ἀθηναϊκῶν μηνῶν, ὁ μάλλον ἀντιστοιχῶν μὲ τὸν καθ' ἡμᾶς Φεβρουάριον καὶ μὲ τὸν ἐνδέκατον τῶν Ἰουδαίων μῆνα, ἐκαλεῖτο Ἀνθεστηριῶν, λαβὼν τὸ ὄνομα ἐκ τῆς μεγάλης ἐορτῆς τῶν Ἀνθεστηριῶν, ἣτις ἐτελεῖτο κατὰ τὴν ἐνδεκάτην, δωδεκάτην, δεκάτην τρίτην καὶ δεκάτην τετάρτην αὐτοῦ.

Ἡ πρώτη τοῦ μηνὸς τούτου ἦτο ἐορτὴ τῶν Ὑδροφορίων καλουμένη καὶ τηρουμένη πρὸς τιμὴν τῶν ἐπὶ τοῦ κατακλισμοῦ τοῦ Ὠγύγου ἀποθανόντων.

Ἀπὸ τὴν ἐνδεκάτην μέχρι τῆς δεκάτης τετάρτης ἦγοντο, ὡς εἴρηται, τὰ Ἀνθεστήρια, ἐορτὴ λαμπροτάτη τῶν Ἀθηναίων πρὸς τιμὴν τοῦ Βάκχου ἢς ἡ πρώτη ἡμέρα ἐκαλεῖτο **Πιθόγεια**, ἐκ τοῦ «πίθους οἴγειν» (ἀνοίγειν.) Τὴν ἡμέραν ταύτην οἱ κάτοικοι τῆς Χερσονήσου ἐκάλουσαν «ἡμέραν ἀγαθοῦ δαίμονος.» Ἡ δευτέρα τῆς ἐορτῆς ἐλέγετο **Χόεις**, λαβοῦσα τὸ ὄνομα ἀπὸ τὴν «χόην» (κανάταν;) μέτρον ὑγρῶν, διότι ἕκαστος τῶν ἐορταζόντων ἔπινε μίαν χόην οἴνου πρὸς ἀνάμνησιν τῆς εἰς Ἀθήνας ἐλεύσεως τοῦ Ὁρέστου. Ἐπὶ τῆς βασιλείας ὡς λέγεται τοῦ Πανδίωνος ἡ κατ' ἄλλους τοῦ Δημοφώντος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος Ὁρέστης, φονεύσας τὴν μητέρα του, κατέφυγεν εἰς Ἀθήνας διὰ νὰ καθαρισθῇ. Συνέπεσε δὲ τότε οἱ Ἀθηναῖοι νὰ ἐορτάζωσι πρὸς τιμὴν τοῦ Βάκχου τὰ λεγόμενα **Λήνια**, καθ' ἃ πίνοντες οἶνον, ὅλοι ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀγγείου ἐτίμων τὸν τῆς μέθης θεὸν Βάκχον. Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀθηναίων, δεχθεὶς τὸν πρόσφυγα, διέταξε τότε νὰ πίνῃ ἕκαστος ἀπὸ ἰδιαίτερον ἀγγεῖον, διὰ νὰ μὴ μολυνθῶσι. Πρὸς ἀνάμνησιν λοιπὸν τοῦ συμβάντος τούτου οἱ Ἀθηναῖοι ἔπειτα ἦγον τὰς **Χόας**, καθ' ἃς ἐλεεινῶς ἐμεθύσκοντο, ἀμυλλόμενοι τίς νὰ πῆ περισσότερον τοῦ ἄλλου, μηδ' αὐτῶν τῶν διδασκάλων των ἐξαιρουμένων, οἵτινες ὠνομάζοντο σοφισταί, καὶ οἱ ὅποιοι ὑπερέβησαν τοὺς ἄλλους εἰς τὴν κρεπάλην, ὡς φαίνεται ἐκ τῶν ἐξῆς στοιχείων τοῦ Εὐρυπίδου.

Σοφιστῆς, κάκιστος, καὶ χ ο ῶ ν δ ε ε ι

Τῶν μισθοδῶρων κοῦκ ἀδείπων ἐν τρυφῇ.

Ἡ τρίτη τῆς ἐορτῆς ἡμέρα ἐκαλεῖτο **Χύτροι**, διότι κατ' αὐτὴν ἔφερον εἰς τὴν ἀγορὰν χύ-

τρας πλήρεις σπόρων. Κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἐτελοῦντο ἀγῶνες καὶ παριστάνοντο κωμωδίαι καὶ ὅστις ἐνίκα ἐγράφετο πολίτης, μὴ ὦν πρὶν τοιοῦτος. Κατὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας τῆς ἑορτῆς ταύτης, ἦτις, ὡς εἶπομεν, ἐωρτάζετο πρὸς τιμὴν τοῦ Βάκχου, οἱ δοῦλοι ἐθεωροῦντο ἐλεύθεροι καὶ συνευωχοῦντο μετὰ τῶν κυρίων των ὡς ἴσοι. Ἦσαν δὲ οἱ δοῦλοι τότε εἰς Ἀθήνας καὶ εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ὄχι ὑπερέταί μισθωτοὶ, ὡς σήμερον κατὰ συν-

ἤθειαν ὀνομάζονται οὔτοι δοῦλοι, ἀλλὰ ἡγορασμένοι (σκλάβοι), καὶ ἐργαζόμενοι εἰς τοὺς ἀγροὺς, εἰς τὰς οἰκίας καὶ εἰς τὰ ἐργαστήρια πρὸς ὄφελος τῶν κυρίων των, θεωρούντων τὴν γεωργίαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὰς τέχνας ὡς ἀνελευθέρων ἀνθρώπων ἐνασχολήσεις. Τὰς τρεῖς λοιπὸν τῆς ἑορτῆς ταύτης ἡμέρας, οἱ δοῦλοι οὔτοι ἐλάμβανον ὀλίγην ἀνεσιν, ἅμα ὁμῶς ἐτελείωνον, οἱ κήρυκες ἤρχιζον νὰ φωνάζωσι «Θύραζε, Κἄρες, οὐκ ἐτι

ΑΝΘΕΣΤΗΡΙΩΝ

Η.΄	ΕΛΛΗΝΙΚΗ.	ΡΩΜΑΪΚΗ
1	Νουμηγία. Ὑδροφορία	8η Καλενδῶν Φεβρουαρίου. 25 'Ιαν.
2	β'. Ἰσταμένου.	7η » » 26
3	γ'. » »	6η » » 27
4	δ'. » »	5η » » 28
5	ε'. » »	4η » » 29
6	ς'. » »	3η » » 30
7	ζ'. » »	Πρὸ » » 31
8	η'. » »	Καλένδαι Φεβρουαρίου. 1 Φεβρ.
9	θ'. » »	4η Νόνων » 2
10	ι'. » »	3η » » 3
11	α'. μεσοῦντος. Ἀνθεστήρια.	Πρὸ » » 4
12	β'. Χόες	Νόναι » 5
13	γ'. Χύτροι	8η Ἰδῶν » 6
14	δ'. » »	7η » » 7
15	ε'. » »	6η » » 8
16	ς'. » »	5η » » 9
17	ζ'. » »	4η » » 10
18	η'. » »	3η » » 11
19	θ'. » »	Πρὸ » » 12
20	Εἰκάς.	Ἰδοὶ » 13
21	φθείνοντος.	16η Καλενδῶν Μαρτ. 14
22	η'. » »	15η » » 15
23	ζ'. » »	14η » » 16
24	ς'. » »	13η » » 17
25	ε'. » »	12η » » 18
26	δ'. » »	11η » » 19
27	γ'. Μικρὰ Ἐλευσίνα.	10η » » 20
28	β'. » »	9η » » 21
29	Ἔνη καὶ Νέα.	8η » » 22

Ἀνθεστήρια,» δηλαδὴ, ἔξω δοῦλοι, δὲν εἶναι πλέον Ἀνθεστήρια. Ὀνόμαζον δὲ τοὺς δούλους Κἄρας διότι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς Καρίας ἔφερον ἀνθρώπους καὶ ἐπώλουν αὐτοὺς εἰς Ἑλλάδα. Κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην ἔστεφον τὰ τριετῆ βρέφη των μὲ ἄνη, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου ἴσως καὶ ὠνομάσθη αὕτη Ἀνθεστήρια.

Κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας ἐγίνοντο εἰς τοὺς Δελφοὺς, πρῶτον μὲν ἀγὰ ἐννεαετιάν, ἔπειτα

δὲ ἀνά πενταετιάν, οἱ Πυθικοὶ λεγόμενοι ἀγῶνες, πρὸς μνήμην τῆς νίκης τοῦ Θεοῦ Ἀπόλλωνος κατὰ τοῦ Πυθίου δράκοντος. Οἱ ἀγῶνες ἦσαν ποιητικοί, μουσικοὶ καὶ σωματικοί, οἱ δὲ νικῶντες ἐλάμβανον βραβεῖον στέφανον δάφνης ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνος ἢ ἐκ τοῦ Παρνασοῦ. Θέμα τοῦ διαγωνίσματος παρεῖχεν ἢ κατὰ τοῦ δράκοντος μάχη τοῦ Ἀπόλλωνος, ἢ νίκη του, καὶ τὰ πρὸς αὐτὸν πρέποντα ἐγκώμια.